

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Főnöke 182. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre 4 ft.
fél évre 2 ft.
3 hónapra 1 ft.

Egyes száma ára 10 kr.

KIADÓHIVATAL:
Főnöke 182. sz.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Három hónapos postaf. 5 kr.
Kis Hirdetőkben egy szó 3 kr.

A hirdető fél névvel ellátott
hirdetéseknél külön 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.

HALASI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

Előfizetési felhívás.

Figyelmeltetjük lapunk azon tisztelt olvasóit, kiknek előfizetése márczius hó végével lejárt, hogy előfizetéseiket mentül előbb megújítsák az érdekeskedjenek.

Az előfizetési ár változatlan:

egész évre 4 ft.
fél évre 2 ft.
negyed évre 1 ft.

Tisztelettel
a kiadóhivatal.

A házi nevelés és az iskola.

Városunkban van összesen az 1881-iki polgármesteri jelentés kimutatás szerint 2054 tanköteles gyermek, (kik közül azonban csak 1150 jár iskolába): van továbbá összesen 6 tanintézet, a melyekben mintegy 35 egyén foglalkozik tanítással. A tanításra és nevelésre vonatkozó egyes kérdések épen úgy érdekelhetik a szülőket, mint azokat, a kik tanítással foglalkoznak s így azt hisszük, hogy tén nem lesz helylön kívül e lapban néha ilyen kérdéseket is megbeszélni. Többször fölmerül a panasz, hogy a helybeli iskolákban a növendékek fegyelmi állapota nem egészen felel meg a kívánalmaknak.

TÁRCSA.

A közép helyzete nálunk és Angliában.

Felméri Lajos kolozsvári, egyetemi tanár a kórmány megbízásából hosszabb időt töltött Angliában az ottani viszonyok, főleg a közoktatásügy tanulmányozásán végzett. Hazatérvén, ottani tapasztalatairól könyvet írt, melyben igen érdekesen s a közvetlen szemléllet alapján ismerteti az ottani viszonyokat. Fűtő Mihály h. m. -vásárhelyi igazgató tanár felolvassa nyomán, melyet az ottani lap közöl. Érdekesnek tartjuk könyvből megismertetni azt a részt, mely az angol közép életmódjával foglalkozik s összehasonlítja azt a magyarországi viszonyokkal.

"Aristokratikus államban, a mind angolország, a pórnép rendszeren műveltebb mint máshol. A felsőbb osztályok oly magasan emelkednek ki fölülte, mint az erdő száz éves tölgyei, és ő a tövükben élő egyszerű moszat, a társadalom őslétszaja marad. Amerikában mindenki egyformán érzi és tudja, hogy az állam a nép; Angliában az államot első rendben a felsőbb nemesség, második rendben a középosztály alkotja csak ugy-hossza szünet után, nagy mennyire következik az alsóbb osztály."

"Angolországban a század kezdetétől az u. n. munkás osztály az államélettel pincze-helyisége volt, melybe világszerte nem bocsátották s igen sokak befelé szerint bocsátani nem is kellett. A hársk körvénnyel áttáka II. Richárdhoz, hogy a jobbnak ne

A neveléstudományok az újabb időben történt nagy előhaladása szükségtelem és fölöslegessé tette a fegyelmezésnek azon fraszticus módjait, melyek régebben divatoztak. Ma már sokkal szelidebb, emberiebb s mindamellett hathatósabb eszközök állnak a szülő, nevelő rendelkezésére, a melyek azonban csak akkor bizonyulnak érvényeseknek, ha állandóan, következetesen és természetesen alkalmaztatnak. Egy elhibázott lépés, mely a nevelés menetébe nem vág bele, tönkre tehet minden addigi fáradozást, úgy, hogy vagy elől kell kezdeni ismét az egészet, vagy pedig sokszor egyáltalán nem lehet jóvá tenni az elkövetett hibát. Ha valaki a modern, humanus nevelési elvek szerint akar eljárni, annak alaposan ismernie kell a gyermek testi és lelki szervezetét, egyáltalán az emberi természetet annak erőnyoival és gyönge oldalaiival. Épen azért valódi tudományyá lett a nevelés, a melynek elmélete is jökora haladás s az elméleten kívül még tapasztalat és gyakorlat is kell hozzá.

A kik a tanítással és neveléssel hivatászerűen foglalkoznak, elég alkalmuk van mindakettőt elsajjgítani, az elméletet azon intézetekben, a hol hivatásukra kiképezettek, a gyakorlatot részint ugyanott, részint működésük közben.

Csakhogy az ifjúság nevelésére az iskola sokkal kisebb mértékben foly be, mint a szülői ház; a tanító vagy tanár kevesebbet foglalkozik egy-egy gyermekkel, mint a szülő. A szülők közt pedig vanjuk meg, igen kevesen vannak olyanok, a kik, nem mondjuk, hogy a nevelés tudományával bajlódának, s bár ez sem lenne túlk valami emberfeletti áldozat. — de olyanok is, a kik a nevelésnek módzatai vagy annak természetéről intézése fölül gondolkodának. A legtöbb háznál a gyermek fölnevelkedik a véletlen esélyei szerint, néhol egészen szabadjára van hagyva, más helyt szigorú fegyelem alatt tartják s a büntetések kiosztásában tapintatlanságot következelenséget tanúsítanak; van olyan hely is elég, a hol voltaképen a gyermek az ur a háznál, s minden kívánata beteljesítetik.

A tanító vagy tanár által megkezdett természet behatásról, jellemkultúráról, melynek a szülői házában folytatni kellene, természetesen szó sincs ilyen körülmények közt s az iskolának fáradozása lassanként egészen kárba megy. Akárhány olyan gyerek van, a ki az iskolában szelid jörával, jó hajlamokat mutató flu, otthon pedig a legvátsottabb és rakonezátlanabb kölyök, a kívül szülői nem bírnak; ez természetesen olyanná lesz előbb utóbb az iskolában is, de látszik, hogy egészen más

legyen szabad gyermekét iskolába küldeni. II. Richárd korától le egés az III-ik Györgyig (1820-ig) az angol felfogás nem tudta elképzelni a nevelés munkás osztályt. Am a tudatlansággal együtt jár a babonák és előítéletek nagy bősége. A műveletlen lélek a babona és előítéletek televény földje. E csodálatos és számalomra méltó telforásnak meg is lett szomorú hatása, a társadalomnak oly osztályt hozta létre, mely testi, értelemi és erkölcsi vonásokban merőben elüt a társadalom több osztályaitól. E réteget a társadalomnak az angol "a szegény", a "pór" névvel nevezi; azonban ezek közt is különbséget tesz s azt a részt, mely nem földhöz ragadott, "független pórnak," a többit pedig "inséges" -nek hívja.

Az angol munkás helyzete valójában mostoha, sokkal mostohább, mint a francia, olasz, vagy magyar munkásé. Igazán vére a magyar és angol munkás osztály két összeemelkedetlen mennyiség. Hazánkban minden iparos és mező munkás, ha szorgalmas és takarékos, szerezhet kisebb-nagyobb birtokot, melyen barátságos házat építhet, családát alkottat, függetlentül élhet a gyermekeit nevelhetett azon szokásokban és ismeretekben, melyek őt a legkülönbözőbb tisztóságokra készítik s a legfelsőbb pulcsra emelhetik. Ilyen a mi hazánk igazi független szegénye. Az angol munkás csak nem teheti, mert angol földön a földbirtokot a nagy birtokokosok tartották kezükre. Angolországban a föld aristokratikus hirtok, a földes urak tulajdona. Am angol mező munkás a földes ur; a gyári munkás a gyártalmadoms függelke. A legde-

rekabb angol munkások közül százhól alig 8-10 oly szerencsés, a ki egy kis takaréktékere lehet szert, és lesz apró árukereskedő, vagy hirtőlv, vagy a ki nagyobb szerencsére vagy kívándorral más messze, idegen világrészekbe. A többi 90-nek a szegények háza, a kórház, az alamátsza, a koldusbot, az inség végsorsá.

Az angol munkásnak mindenek előtt a rideg, m nedhatm emberietek éghalattal kell megküzdnie. A tápszerekre, ruházatra, tüzeltől és világtól, anyagra sokat kell költenie, helyesebben sokat kell érte dolgoznia. Másfelől sok jóvón a munkás versengytára, nagy erőfeszítéssel kell dolgoznia, hogy a sorból ki ne essék. És ha a két nehézséggel megbírkózott, ott van a mezei és gyári, meglehetően gyakori munkaszünet, mely könnyen tökre felelt. És ha családja, mint rendszeren lenni szokott, három-négy; sőt több gyermeke van, az említtet nehézségek még nagyobbodnak. A baj nevell még az is, hogy a szegényebb osztályú nők a háziartáshoz rendszeren igen keveset, vagy éppen semmit sem értvén, felesleg, azaz feleslegességgel lenni nem bírnak. És az oka, hogy néhány év óta az elemi iskolákban sok helyen tanítják a fűzést is a leányoknak.

Egy jó angol munkás hetenként megkeres 30-35 shillinget, de abból családját élelmezni, ruházni, házbért fizetni s mindenek fölül magának a kemény munka miatt nagy mennyiségű enni-és inni valót kell beszereznie; sőt betegsége esetén orvosi szerekre is kell költenie. Ehhez járul egy nevezetes súlyosító körülmény, az angol munkás insékesége.

ember vált volna belőle. Ha az iskolai nevelést a szülők otthon tovább folytatják.

Nem szólnak azokról az esetekről, amikor az iskola hiátását a szülők szantszándékkal ellensúlyozzák gyermekeiknél. — A minők pedig szintén nem szoktak arra a mi kellemes viszonyaink közt. Ha a szülői háznál a gyermek a tanítót becsapni hallja, vagy annak rendeleteit kijátszani segítik neki, vajjon lehet-e azt képzelnünk, hogy annak a tanítónak szelid intő szava, és humanus bánásmódja hatással legyen rá? A szülők annak teszik ki ezáltal magukat, hogy gyermekeik otthon nem neveltek, az iskolai nevelés sem fog rajtuk, a mikor aztán csak az isten véletlen kegyelmének köszönhető, ha végkép haszontalan embereknek nem nőnek fel.

S a mellett van még nálunk egy sajátos körülmény, mely az iskola és a szülői ház közötti ellentétet még neveli. Az t. i. hogy a szülők minden illetőn ellenkező és hátráltató működésök daczára megkövetelik, hogy gyermekeik az iskolában jól nevelteszenek s ott a lehető legnagyobb előmenetelt mutassák fel. Ha a gyermek rossz, erkölcsileg vagy tanulmányok tekintetében, azért egyedül és kizárólag az iskola tétetik felelőssé. — Hiszen igaz, hogy emberi természetünkben fekszik, hogy más szemében meglátjuk a szálkát, a magunkéban pedig a gerendát nem, — de a szülőknek mégis meg kellene gondolni, hogy a nevelés terében és teendőkben legalább is egyenlő mértékben kell osztozni az iskolával, ha egyáltalában jó eredményt akarnak elérni.

A nevelés tudománya nem egészen ismeretlen a szülők legnagyobb része előtt. Azt az az egyet a legtöbb meggyőződéssel belőle magoknak, hogy az iskolában a gyerekekkel kimételelesen

Köztudomás szerint nem a legbonyolultabb a gép, annál erősebb figyelmet kíván, az éles figyelem a munkának annál inkább kimeríti testét, lelkét s annál nagyobb vágya kel a kárpótlásra, melyet rendszeren az ivással talál meg. Az angol munkás eme hibája rendszerint a család nyomorát száll, mely elől ismét az ivásban keres menekedést. Ez alatt a gondatlan anya akárhányszor eseten óhódoz gyermekeit koldulni küldi s egyuttal a bűnök szákmányát dobja.

Vegyünk egy két példát. Sheffield munkáit közt némelyik, a ki hetenként 60—80 shillinget megkereshetne, megelégszik felellyel vagy éppen annyival, a mennyi egymagának tápszert, sörre és mulatságra kell, nojének és gyermekeinek édes keveset dob oda. Sheffieldben általában minden munkás a hét egy napját vesztál tiltja az egész munkáról 1/2 dal kóvással. Az angol királyi ság hópórája 1866—1878-ig 17% -al növekedett, a szentes italok fogyasztása ellenben 60% -al emelkedett. Manchester Salford nevű elővárosában 123,000 lakos közt vasárnap este 6—12 óráig 125,000 ember sör 207,000-ban 563 részegnek tartották le sőt.

An angol földművelés és szőlő nem sokban különbözik a gyári munkától. Angliában és Walesben a paraszti házat jobban mondva kunyhót, végtelenül gyarlóbbak, mint a magyar földművelésé.

(Vége következik.)

és a humanitása elvei szerint kell bántani s még a közép köréből is ugyancsak elárassák az iskolákat parasztsággal, ha valamelyik népiszkola tanító ez elvek ellen vétett bűnös. — De ha a szülők háznem osztózik az iskolával a nevelés fardalánjában, akkor a modern humanus nevelés elvei nem érnek semmit. Ezekből nem elég csak azt a részt alkalmazni, mely a szelid és kiindolós bánásmódra vonatkozik, hanem alkalmazni kell azt is, mely fáradságot, megdondolást sőt tanulmányozást igényel. Ha az előbbieket érvényesítése mellett ez utóbbiakat elmulasztjuk, akkor a felnevelők nemzedékén végkép erőrt vesz ifjú korában a fátalenség és kicsapongás, érettség korában pedig a romlottság és korruptio, a minők szomorú példái már is fölös számmal láthatók az életben.

A budapest-zimonyi vasút története.

— Folytatás.

Az 1874-iki budapesti gyűlést megelőzőleg, akkor midőn az úgynevezett „nagy vasuti terv” nyilvánosságra jutott, Halassy a vasuti bizottság Győrfelelőnöklete alatt tartván, elhatározta, hogy ha csakugyan a dunaparti irány látszának tulsulyra vergődni, egy 40—50 tagu küldöttség fog felmenni városunkból, hogy ennek ellenében a kormánytól kérelmasszen. A küldöttségi tagok saját költségükön voltak felutazandók és pedig megállapodás szerint akkora, hogy az indulásra bármikor készen legyenek.

Erre azonban egyelőre nem lett szükség. Ez időben ugyanis mind több jelenség szökött a mellett, hogy a kormány voltaképen maga is a pest-zimonyi vasúti irányt pártolja. Így egy tanácskozás alkalmával, mely 1874. júl. 6-án Budapesten a fővárosi kereskedelem emelője érdeklődést tartott, a kormány képviselője kijelenté, hogy a vonal minden valószínűség szerint a Kiskunvágyon és Bácsmezőn át fog vezetetni Zimonyig.

Lassankint véglegesen tekintetű a megállapodás a vonal irányára nézve a mindinkább kiépités módzatának kérdése nyomult előtérbe. Ez pedig fontos és nehéz kérdés volt, a mennyiben az 1873-iki pénzügyi felfordulás számos bankházat tönkrajtuttatott s általában a közpénzügyeket rendkívül ovattossá tette s minden új vállalat iránt bizalmatlansággal töltötte el.

Az osztrák államvasut, mely ez időtájtban a tegevár-orsovai vasut engedélyt is kicsikarta a kormánnytól, nagy kedvet mutatott a pest-zimonyi vonal kiépítésére is; de már az előbbi engedély is nagy felháborodást keltett még magában a Deák-pártban is, úgy hogy a kór. júl. 7-iki ülésen a miniszterelnök szükségesnek látta a párt és kormány közti viszonyt s a pártfogylem kérdéseit fejtegetni.

Mármost fenforogott az, hogy az osztrák államvasut midőntart hozzá foghatott volna a vonal építéséhez s e miatt még olyan sürflak is átadandónak válték ennek az építést, mint Horn. Ké.

Hogy az osztrák államvasut az engedélyt nem kapta meg, annak hihetőleg az a körülmény volt az oka, hogy a vasutnak stratégiai okokból mindenesetre a Tiszadunaköz közepvonalát kellett építeni, a hol pedig az osztrák társulatok épen nem volt inyére, mivel így azt magánszállt volna versenyt az a budapest-zimonyi vonalnak. A magyar kormány ugyanis ezen időben annyira ki volt szolgáltatva a belső bankárospártnak, melyben folyóvagyok voltak az osztrák államvasut iránt, hogy csak ha országotól, mindenesetre megkapták volna a pest-zimonyi vonal engedélyt.

Dr. Zichy Jánosban 1874-ben Károly J. meórt Londonban több bankházak emelőit nyújtott be, melyben a kérdések vonatkozó államiügyletét kiépítést hozta javaslatba. Székely József, jelenleg pestmegyei levéltárnok egy általa készített tervezetben azt ajánlotta, hogy az államnak a pest-zimonyi vasut kiépítésétől tisztán a hazai pénzügyesetek részvételére és erejére kell támaszkodnia, már annál fogva is, úgymond, hogy megtört hitelintézet saját önbizalmunkkal birjuk felőlesztési a örökös a külföld győri mentő segítségé után ne kapkodjunk. Minthogy a zimonyi pálya a Szerbiával kötött szerződés szerint négy év alatt építendő ki, az állam lépjen egyezsége a főváros út, legjobb hírelő pénzügyesével (postai első hazai takarékpénztár, első magyar áll. biztosítótársaság, magyar földhitelintézet, első magyar áll. hitelbank és a kereskedelmi bank) — akként, hogy a kiépítésre szükséges 25 millió forint ezek adják össze négy év alatt, ők építessék a vonalat, a kormány szoros felügyelete alatt, s aztán a kormany 90 év alatt fizesse vissza karmatostól együtt az építésre fordított összeget.

H I R E K.

— Tíz volt Halassy márc. 28-án reggel 6 és 7 óra közt, Károly János IV. trón 1811. sz. alatti ház leégett. A ház 10 1/2 öl hosszú, 2 1/2 öl széles, négy szobát volt, két szoba, konyha és kamrából állt. A tűz oka eddig ismeretlen. A szomszéd házak a tűz alkalmával nagy veszélyben forogtak, mivel három ház a Kautz Jánosótól alig van 2 ölynyire. Szerecsere akkor éjjel eső volt s így a további szerezéselenségnek könnyen elejét lehetett venni. A leégett ház nem volt biztosítva.

— Pestmegye állandó választmányának márc. 28-án tartott ülésében két nevezetesebb ügy került tárgyalás alá. Egyik az alakított új vármegye, s a másik az újól fenyegető megyei pótdátó emelés kérdése. Az ülésben mindenek előtt Csánadmegyének a Szeged székhelyűl tartó be vett új megye elleni s pártolási végelt be terjesztett kérvénye került tárgyalás alá. Az állandó választmány a kérvény egyszerű támogatását fogja ajánlani a közgyűlésnek. Elnök üljenezéssel fogadták azonban Kun-Félegyháza városnak a megye községéhez tartozott azon kérvényét, melyben a kormány által tervezetbe vett új megye olynemű kikéreltőre hívja fel a közgyűlés figyelmét, mely szerint Félegyháza Pestmegyéből az ősi, téli és tavasi időben, részint a jártatlan rossz utak, részint a Tisza zajlása miatt megközelíthetetlen s Sentes székhelyűl bíró Csánadmegyéhez csatolatlak. Köszmevölősi, forgalmi s községi ügyek indokára támaszkodva kéri Félegyháza a megye közöségét, hasson oda a kormánynál, hogy e törv. elejtetvén, Félegyháza s Csánadmegyét, sem a Szeged székhelyűl új megyéhez ne csatolassák, hanem hagyassák meg Pestmegye kötelekében továbbra is. Az állandó választmány a kérvényt a közgyűlés megal. pártfogásba fogja ajánlani, azaz a hozzászólással, hogy kildenek ki egy bizottság, mely új értelemben feliratot szerkeszessen a kormánynak. Az ülésen előterjesztett továbbá a helygymnasium leírata, melyben a megye közöségét 1868. évi XV-ik, a megyék háztartásáról szóló törvények értelmében új szabályzatot kiépítésére s a jártatlan utakat javításra hívja fel. Ilkely főjegyző erre nézve egy nagyobb számú bizottság kiállítását kéri, mely munkáját legkésőbb május hóra alkéztvén, az egy rendkívül közgyűlés elől lenne terjesztendő. Bossányi László figyelmeztet arra, hogy másoldásban áll a megye, új szervezésé köztöbök. A miniszter oly támogatást kíván, mi a megyei intézmények életképesse tegye. Pestmegye ennek mindig megfogja s tal akar emlékedni oda, hogy ok ne lehessen a pártára, de annál áldottan néltal ezt elérhőnek nem tartja. E szabályrendelet készítésénél nem a főrendő ter-

val: hanem a jelenlegi állapotot kívánja irányítani tekintet. Mogyorósi alpolitikák a miniszter-előterjesztés és ahajja, hogy a megnőtt májára elkészüljön. Dr. Szilák látni hivatkozott arra, hogy a megye költségvetésének fedezetét a törvény 8. §-a szeriük, nem csak a miniszter döntései közé, hanem a különböző közigazgatási alapok jövedelmét is. Az adókat már is annyira sújtva látja, hogy egy újabb megjel pótdó kivételével nem tartja eelszeretnek. A miniszter újabb 17,000 forint többlet fog adni a megyének, mint előző adót; mi bizonyos szabály mozgást enged, de viszont számításában egyeseknek addigi fizetését lecsökkentte, míg másokét felémelet, mislét a megye orkölcsi kényyszer előtt áll, s az eddig megállapított fizetések lecsökkentéséhez nem járulhat. A kiküldendő bizottságnak feladatává tenné az alapok jogi természetének megvizsgálását is s helynyugodni abba, hogy ezek közigazgatási célokra fordíthatóak; csak hogy új adó növekedésükre. A maga részéről felajánlja a Kis-Kún kerületek Pesti megyéhez kért 24,000-frt dómestri költségének jövedelmét is mint hogy új adóval terheltesse a polgárok. Földváry Mihály alispán osztozik az előző szöveg nézetében, de az alapok jogi természetének megvizsgálását nem tartja indokoltnak, mert azok előjával a megye költségére tisztában van s azok közigazgatási célokra fordíthatók. Emezt alapok feletti a kormány csak felügyeleti jogot gyakorol. Mogyorósi abba az, hogy Pestmegyében pótdóra nem lesz szükség. Csatlakozik a beadott indítványhoz. Egyhangúlag elhatározták hogy a közigazgatás egy 25 tagu bizottság, kiküldéséért az áll. vál. ajánlati, mely a szabályrendeletet kidolgozza.

— A kaszinó társas estély, mely márcz. 20-án tartott, igen kedélyes és szép sikerű mulatság volt. A társas estélyek rendezésében a kaszinó előkészülettel és költségével járnak, mint a nagyobb szabású bálok, mindamellett a mulatság szími tekintetben sem áll hátrább, mint amasozott. A társas estély határozatát, talán nem jelent meg oly teljes számmal most, mint a múlt kaszinói bála, de a kik megjelentek elmondhatják, hogy az estély nem kevésbé jól sikerült, mint akkor. Ott voltak: Beruháthy Károly, Bibó Györgyné, Bikády Lászlóné, Bar. Bulcau Károlyné, Ifj. Deák Péterné (Kálacsaró), Jád Endréné, Gál Lajosné, öz. Hamar Pálné, Halle Sándorné, Hodossy Pálné, (?) Hodossy Péterné, Keekné (Cserevankáról), Kler Lászlóné, Nagy Sándorné, Novák Rudolfné, Papp Mihályné, Roucoek Józsefné, Sasse Károlyné, Silling Edéné, Steiner Alonás főkóna, Szathmáry Sándorné, Szekér Józsefné, Tóth Jánosné, Török Elekné. Ott voltak továbbá: Bernáth Mária, Bibó Ida és Bába, Bikády Jolán és Zsófi, Biro Zsófi, Bulcau Etelka és Viola, Deák Vicsa, Gál Jolán, Gál Etelka, Janka és Póli, Hamar Ilona, Hodossy Lotfi, Keek Emma (Cserevankáról), Martinyi Junda, Mihály Róza (Zentáról), Nagy Mária, Novák Juliska, Péter Zsófi, Póthó Mária, Roucoek Olga, Sasse Matild, Szekér Ida, Tóth (Gyula), Zsany Margit kisasszonyok.

— A halasi főgymnasium régi egyetemen a folyót hétéven. Dékán y Jánosné született Gál Anna asszony 2 darab öltöke, Mária Terézia-féle eszt. tallért ajándékozott; Beanyai Ferencz ur Temesvári, Orsós Zsigmond főispán díszlevelet, volt bronz emlékérmeket küldött be; Bor Imre Kassius-féle római eszt. érmek; Dóczi Egonné az alapítvány szobájában talált régi pecsétgyűrűt, adott át. Ezen újabb adományokért is lakóink külön köszönetét nyilvánítottam. Csontó Lajos s főgymnasium régi egyetemen.

— Felvidéki magyar Közművelődési egyesület. — Ezen egyesület alakult Nyitra azon célból, hogy a felvidék lakossága közt a magyar nyelvet terjessze. Az egyesület a szél előadásra Pozsony, Nyitra, Troncsán, Árva, Liptó, Turócs, Zólyom, Bars, Nógrád és Hont vármegyéiben, valamint Pozsony, Salgótarján és Pécelvárosok-

ban pénzügyekhez képest későbbi intézkedéseket, gyermektervezet, és mi a felvidék népi iskoláit állít fel, hogy azokban az ifjú nemzedék a magyar nyelvet taníttassék; a magyar nyelv oktatásában sikert felmutató tanítókat s az e nyelvben előmenetelt mutató tanítókat megjutalmazza. Az egyesület a miniszteri megerősítést már megnyerte; ehöke herceg Odescalchi Gyula, jegyzője Libertiny Gusztáv tanfelügyelő, a kik most taggyűlést ívetek összehívtak ki, felszólított az ország magyar ajkú lakosságát, hogy az egyesület előjait az abba való belépés által segítéék elő. Szavokat főleg az alföld magyarjait hozták, mint a kik nem érzik ugyan közvetlenül a nemzetiségűből való kivételüket veszélyét, de kedvezőly megülteni helyzetet a erőnemzetiségi érzékek mellett fölök remélhetni leginkább, hogy e kiválon nemzet ügyét felkösödni épogy. mint Adózat, tal hozni hajlandók lesznek. A taggyűlést ívet megküldték lapunknak is, hogy városunk teltezősbb polgárait serkentéék az egyesület való belépésére. Az egyesület rendes tagjai azok, kik magukat aljárásukkal legalább 10 egymástán követő évre évenként 2 frt tagsági díjnak lefizetésére kötelezik. A belépés f. évi aprilis 30-ig történhetik.

— Fy horvátok eredmény tartja igazottaságban esztörték reggel óta a főváros s gondolnati az ország lakosságát. Mailáth (György országbíró, a főrendiház elnöke e hó 29-én reggel szobájában megfojtva találtott. A gyilkosság mint a bűnjelök mutatják, ketten követték el; a tetto-eq valószínűleg még napnál előtréjték Mailáthnak Rudán a Bathányi-palotában levő lakásán s a szörnyesöten félit akkor támadták meg, midőn az épen lefeküdni készült, a mikor rárohantak, száját befektették és zsinórral megfojtották. Mailáth egyike volt a közélet legkiválóbb alakjainak, büszke, gazdag, nagyüző a nagytekintélyű aszólos ur; ki az ország legfőbb méltóságait viselte. 1816-ban született olyan családból, mely évszázadok óta nagy szerepet visz a nemzet történetében. Kiszármását 22 éves korában kezdte, mint Harahyamegye aljegyzője, majd a 40-es években országgyűlései követ lett, hol a conservatív pártba tartozott. Mint ilyen a forradalomban nem vett részt, de az absolutismus idején terékenyen működött az elnyomott nemzet érdekében. A kiegyezés előkészítésében nagy szerepet vitt. A magyar közélet egyik első rendi bajnokait veszítte el benne. Gyilkosait eddig nem sikerült fölfeledni. A szövegű hír szerint az országbíró magán bocsanak esett áldozatul. Legtöbb gyanu nevezni eddig huszárjára Becca Jánosra, a kit el is fogtak. Mailáthnak 5 fia maradt, ezek egyike esztorgomnyeji főispán.

— Halász D. Ferencz városi képviselő felkért bannünknek annak kijelentése, hogy a városi bizottságnapk márczius 11-én tartott értekezésben nem nyilatkozott ellene a közvélemény, sőt az újságban nyltan ki-jelenté, hogy tekintve, mikép a városi közgyűlés az utközérdeket egyben már kiemelte, annak keresztmívelést közérdekből mulhatatlanul szükségesnek tartja s a meynyiben a rendelkezésre álló pénzeszegekből teljesíthető, kéri, hogy a közéleti munkákhoz készítsék el.

Nyílt válaszul a Mészöly-féle ügyben.

Azon vitás vizsgálynak, — melyben Mészöly István ur újabb hírlapi uton szaklat, — két részre van: a hivatalos és magán — vagy, ha úgy tétsük személyi része. Hivatalos oldaláról tekintve mindanki előtt tudva van, hogy abban a közérdek Mészöly ur magán érdekeivel ellentétben áll: s így én, ki állásomnál fogva, — mint a közérdek hivatott öre, Mészöly urral szemben, — nem tehetek a közérdek s jogoknál mittelegyél, vagyis nem tehetek részt a város ellen általa támasztott kártérítési igények vissza utasítását ismertem-kötelésgomnek: vele kellemetlenul esztentkezésű írtom — a mit kétségtelenül kikérnlhettem volna; mihielt a résm bizott közérdeket, s az magán érdekeinek alá rendeltim volna.

Ezt nem téve szembevetve, — hogy mennyiben jartam el illeto tisztviselő társaimmal együtt helyesen vagy helytelenül: az már az általa közmé tett s az ügy hivatalos lefolyását felderítve nyilvánvalóan is ki tünik, — s más részt mindkettőnkre nézve — a mi érdelem fenn forog — az a szabós alkotmányos. Törvényes uton képhet kritiká, felelősségre vonatás és megtorlás tárgyát. És ut mindkettőnk előtt nyitva áll: s az én — kibben a tisztviselővel a magán ember on egyben öszse eszik, igénybe is fogom venni a hűb. jogos érdekekt szörve váli: ugyan azt teheti, addig is azonban ellenem, a közdöttség és a hatóság ellen ször gyantútsácait, ragalmait hátróztatva vissza utasitom; — ha pedig a mint ember s az o melyét érzi szörve: az magán jellegű fogva más utra és rom a nyilvánosság, vagyis a köz érdekel foruma elő tart; zik, a hol ez csak akkor lenne tárgyalható: ha Mészöly ur például azt vitatná, hogy én eljárásommal nem: az o magán érdeket, hanem a közérdeket sérte tettem meg.

Mint hogy azonban ezt nem teszi: én ép azért fogok tartózkodni oly veszedelmes praecedens alkotásától, melynek a közérdekben eljár tisztviselő, állásáról megfeleltve miundannyiszor — valahányiszor az egy malcontentus főnek tetetik. — a közérdekkel ellentetes magán ügyek ellen harozott folytatni kényesírtésesek, — a hírlapi vagyis azon téren, a mely sajtóképen csak az eszmék és ügyek közérdekl, — magasabb szempontból, — elfogulatlan tisztázásra szolgálhat. Ily értelemben véltem tartozni ezen végválaszommal, az önynek a nyilvánosság elő való oldalára, — többlet önni, önnel az én kötelősségemen túl menne e célból folyólag ezen ügynek ez utoni tárgyalását, a tárgyilagosan itelő közösség s bizonyára szerkesztő ur is befejezotnek tekintendő.

Kelt Halasban, 1888. Márczius hó 27. Vári Szabó István polgármester.

KÖZGAZDASÁG.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halasban márczius 31.

Búza 100 liter	7.-	7-50
Rizs	6.-	—
Árpa	4.30	—
Zab	3.-	—
Kétes	4.40	—
Kukorica	4.40	—
Krumpli székja	50	80

Heti jelentés a budapesti gabonafőszéről.

Budapest márcz. hó 30-án.

Búza	6 bálnégi	78-81 k/g	9-75	10-30
	6 útszvidéki	78-81 k/g	10-—	10-35
	6 pestvidéki	78-81 k/g	9-85	10-50
	6 fehérgyeregi	78-81 k/g	9-85	10-50
	6 bálnéki	78-81 k/g	9-85	10-40
	6 északmagyarorszi	78-81 k/g	9-55	10-—
Rizs	6	70-72 k/g	7-10	7-40
Árpa	6 taharmany	60-62 k/g	7-05	7-30
	6 ágéni való	62-64 k/g	7-80	8-—
	6 sáfrándi	64-66 k/g	8-10	9-30
Zab	6	37-40 k/g	6-30	6-70
Tengeri újbálnégi	6	75 k/g	6-45	6-85
Kétes	6	—	6-40	6-45
Repesz	6 káposztá	—	—	—
	6 új bálnégi	—	—	—

Kétfelhányi árszámvetés márcz. 30. Magyarországi vna, nohá szerke kilogramma 56-59 kr., által néhá 61-62 1/2 kr., kénáya 55-57 kr. Szegednél néhá 59 kr., kényé 56-57 kr. Oláhországi 54-56 kr., aszerbiál 60-61 kr. Etiópya: párnáki 45 kilógramm a aszerbiál 4 1/2-és leveles.

Vasúti menetrend.

Halasi menetrend	
Halászból Budapestre	11 óra 50 perc.
Budapestre	12 óra 20 perc.
székja	
Személyvonat	délután 3 óra 57 perc.
Vegyés vonat	éjél 3 óra 18 perc.

Halasra érkezik

Budapestről:		
Kezélyvonat	délután	2 óra 30 perc.
Vagysonat	éjjel	3 óra — —
Szabudkáról:		
Személyvonat	délután	11 óra 43 perc.
Vagysonat	éjjel	12 óra — —

NYILT-TÉR. *)

1883-iki

friss töltésű szolyval, polenál és luhi Erzebet savanyu-vizgk

diszosen kiállított üvegekben kaphatók:

Munkácson és Nyiregyházán a központból. — a fiókraktárból.

MARSALOK KÁROLY

10-4 Munk. urad. ésv. vizgk körülsé.

57. sz.
1883.

Arverési hirdmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi 00. t. cz. 102. §-a értelmében ozzinnol közhírré teszi, hogy a kis-körösi kir. járárbíróság 905/1882. sz. végzésével Straszburger Mihály, kis-körösi lakos ellen özvegy Palóczy Tamásné részére 404 frt 00 kr. követelés végett elrendelt biztosítási végrehajtás fogmatosítása alkalmával bíróság lofoglalt és 1420 frtra becsült 10 drb. szarvasmarha és 60 hold földnek ftggő rozs terméséből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladandók, minék Páli község házátnál loendő eszközösére határnapul 1883. évi Aprilis 9-ik napjának d. e. 10 órája kitűzöttet, melyhoz a venni

szándékozók oly megjegyzéssel livatnak meg, hogy az ingóságok ezen árverésben az 1881. évi t. cz. 107. §-a szerint becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Kis-Körösn, 1883. évi Márcs. 29

Paternel József
bir. végrehajtó.

Egy jóra való tanoncz

15—18 éves erőteljes ftű ftlvetetik

Babó Sándor ácsmester urnál. A feltételek felöl értekezhetni az illetővel.

Korda Imre,
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

H I R D E T É S E K.

FIGYELMEZTETÉS.

Az általánoson ismert, jó hírnévnek örvendő s több-oldalulag kitüntötött sóborszesz készítényem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, olhatároztam, hogy azokon ozzinnogyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, hejegyoztotvón azt egyszorsmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓBORSZESZ

gyoys enyhítést eszközöl: csúzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szömgyneség, bönulások, stb. stb. ellen. Fogtisztító szoril is igen ajánlható, a mennyiben a fognak fényét elősegíti, a foghuat erősítli és a száj tisztá, szagtalan lzt nyer a szesz elpárolgása után. valamint ajánlatos e szesz fejmosására is a hajdegek erősítésére, a fejkorpa-képződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ara egy nagy üveggel 60 kr., egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven, bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékelatik.

Brazay Kálmán,

Budapestben, IV. kerület, Muzeum-körut 23. sz.

3-2

Kapható Halason: Tanács József, Spühler Lajos, és Györfy József uraknál.

A grézil 1881. évi országos kiállításon ellismerésl oklovetet nyert.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legzönsavdusabb

savanyuvize

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bánatalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

m. k. udvari szállítónál Budapestben, Erzsébet téren.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Halason Györfy József fűszerkereskedésében.

1881-ik érvben 295.000 palaczk, 1882-ik érvben 550.000 palaczk lett elszállítva.